

Í vikuni frættist at Hanna Joensen, formaður í Javnstøðunevndini, fer frá um stutta tíð.

Hanna Joensen sigur, at hon hevur sitið í átta ár, og hevur lagt alla sína tíð og orku í arbeiðið at fáa lógina um javnstøðu í Føroyum. Hon kennir seg ikki hava meira at geva í hesum arbeiði, og heldur, at nú skulu nýggj fólk til.

Felags um heimið og familjuna

- Tú segði í útvarpinum herfyri, at tú høvdu gloymt at taka menninar við í ráðum. Hvat sipaði tú til?

- Vit hava kanska hugsað meir um tað neyðuga í at skapa kvinnum møguleikar á arbeiðsmarknaðinum á jøvnum fœti við monnum, men vit hava gloymt at taka tann partin av, sum er, at flestu kvinnur liva í vanligum familjum og saman við monnum.

- Tí er tað neyðugt at taka mannin við í ráðum, og fáa hann at skilja, at maðurin eisini skal hjálpa til heima, so kvinnan fær stundir og orku at arbeiða, og hervið styrkja sína støðu í samfelagnum.

- Hetta verður nógv gjørt burtúrur í grannalondum okkara. Eitt nú í Noregi kunnu menn fáa ein mánaða barnburðarfarloyvi, tá konan hevur átt. Maðurin skal eisini nýta hetta tíðarskeiðið til veruliga at taka sær av barninum, annars fellur farloyvið burtur. Tað er ikki soleiðis, at kvinnan kann fáa ein eyka mánaða frí, um maðurin ikki brúkar sítt farloyvi.

Maðurin eisini umsorgan

- Henda skipan er gjørd, tí samfelagið ásannar, hvussu umráðandi tað er fyri pápan, at hann beinanvegin fær tætt tilknýti til sítt barn, og hervið eisini kennir størri ábyrgd og umsorgan fyri barninum frá byrjan. Tað verður eisini gjørt fyri at gera mannin til ein meira sosialan persón, og fyri at broyta mynstrið sum ræður, at maðurin vinnur peningin til lívsins upphald og konan hevur alt umsorgararbeiðið og ábyrgd av familjuni heima.

- Hetta haldi eg vera eina góða skipan, sum vit saktans kundu brúkt í Føroyum, sigur Hanna Joensen.

- Í nøkur ár hevur verið tosað um at stovna ein farloyvisgrunn til barnakonur. Hví hevur Javnstøðunevndin ikki gjørt nakað við henda spurningin?

- Tað verður arbeitt við málinum í nevndini, men vit eru bert ikki komin á mál, men hvussu vit so enn venda og snara hesum spurningi, so kunnu vit ikki tvinga arbeiðsgevarar at seta konufólk í starv.

Hanna Joensen, formaður í Javnstøðunevndini:

Okkara arbeiði eins virðismikið og tað hjá monnum

- Kvinnur hava ikki allar dagar havt virðing fyri sínum útiarbeiði. Tær hava mangan havt tað sum hjáputl, sum tær kundu gevast við, um tær ikki tíndu. Kunnu vit fáa kvinnur at skilja, at arbeiði og ábyrgd er eins virðismiklir lutir hjá kvinnum og monnum, so er nógv vunnið, sigur Hanna Joensen

Kvinnan kann kosta meir enn maðurin

- Sum nú er, fáa kvinnur í barnburðaraldri ikki í arbeiði, tí tað kostar arbeiðsgevaranum nógvan pening, um hon verður við barn.

- Nógvar kvinnur hava eisini mist arbeiði, júst tí tær hava verið við barn, og tí arbeiðsgevarin nýtir onka umbering at siga hana úr starvi, fyri at sleppa undan at gjalda henni løn í farloyvistíðini.

- Tað er hóast alt færri útreiðslur av at seta ein mann í starv, og tað sigi eg heldur ikki arbeiðsgevaran ringan fyri, sigur Hanna Joensen.

- Um vit nú venda hesum málinum við, so kunnu vit siga, at børnini koma samfelagnum til góðar, og tí hevði verið rættast, um vit øll rindaðu til slíkar barns-

burðargrunn, um skattaskipanin.

- Við slíkari skipan frítøku vit bæði kvinnum og arbeiðsgevaran fyri ampan av, at seta ungur kvinnur í starv, sigur Hanna Joensen.

- Umframt tað, so høvdu vit eisini fingið blandað arbeiðspláss. Royndir aðrastaðni hava víst, at fólk trívast betur á arbeiðsplássum, har bæði menn og kvinnur arbeiða.

- Nú vilja fólk flest halda, at vit gjalda nóg mikið um skattaskipanina, men sum nú ljóðar, so eru ætlanir um skattalætta. Tað er kanska í so seint at stovna slíkan grunn, men eg haldi kortini, at tíðin nú er komin, tá vit øllugu lata nøkur oyru, til ein barnburðargrunn.

Kærumál

Ein uppgáva hjá Javnstøðunevndini er at taka sær av kærumálum, har tað kann prógvast, at kvinnan hevur verið fyri misbýti, júst tí hon er kvinna. Fleiri slík kærumál eru komin, sum nevndin eftir lógini skal viðgerða.

Eitt av hesum málum er kærumál frá fólki í Fuglafirði, sum mótmæla, at Peter O.K. Olufsson, prestur, noktaði einum kvinnuligum presti at prækja í kirkjuni í Fuglafirði.

Javnstøðunevndin tók málið upp. Í hesum føri sendu vit kærana til Peter O.K. Olufsson, prest í Fuglafirði til ummælis, so sum vit eftir reglunum skulu gera, sigur Hanna Joensen.

Prestur fór í bløðini

Presturin í Fuglafirði svaraði ikki Javnstøðunevndini, men fór beinleiðis í bløðini við málinum.

- Eg fari ikki at viðgera javnstøðulógina ella eitt kærumál í bløðunum, so hansara svar stendur ósvarað, sigur Hanna Joensen.

- Her vil eg tó viðmerkja, at eftir kirkjulógini er ikki loyvt at nokta kvinnuligum presti at prækja. Tí brýtur Peter O.K. Olufsson kirkjulógina í hesum føri, men tað er annað mál, sigur Hanna Joensen. Hon heldur, at hetta málið skal viðgerast, áðrenn hon fer frá.

- Hvat heldur tú er mest umráðandi at fáa fram í ljósmála framfyrir, í samband við arbeiðið í javnstøðunevndini?

Hanna Joensen, formaður í Javnstøðunevndini: - Í grannalondum okkara verður nógv gjørt fyri at fáa mannin at taka lut heima. Í Noregi kunnu menn t.d. fáa farloyvi, tá konan hevur átt. Maðurin skal eisini nýta hetta tíðarskeiðið til veruliga at taka sær av barninum, annars fellur farloyvið burtur. Henda skipan er gjørd, tí samfelagið ásannar, hvussu umráðandi tað er fyri pápan, at hann fær tætt tilknýti til sítt barn, og hervið eisini kennir størri ábyrgd og umsorgan fyri tí frá byrjan

- Tað er avgjørt at fáa konufólk at hava virðing fyri sínum arbeiði, og at fata hetta sum tað, sum tær skulu liva av.

Arbeiði - ikki hjáputl

- Kvinnur hava ikki allar dagar havt virðing fyri sínum útiarbeiði. Tær hava mangan havt tað sum hjáputl ella nakað, sum tær kundu gevast við, um tær ikki tíndu.

- Ein broyting er tó farin fram seinastu árin, tí nú hevur tað týðning fyri familjuna, at konan er í útivinnu og vinnur pening til heimið.

- Tað er tí umráðandi, at kvinnur fáa tætt störv, sum tær eru eins væl skikkaðar til sum menn.

- Kanska vónaliga tíðirnar eisini fáa kvinnur at taka sína ábyrgd javnjóðis tí, sum maðurin altíð hevur tikið sum sjálvsøgd rættindi - nevnliga, at arbeiðið og ábyrgd eru virðismiklir lutir í gerandisdegnum.

- Kunnu vit fáa hetta staðfest, so er nógv vunnið, sigur Hanna Joensen.

Orð: Dagny
Mynd: Kalmar